

AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING BUXGALTERIYA SOHASIDAGI O'RNI

**Rajaboyev Sh.Sh- SamISI "Axborot texnologiyalari" kafedrası assistenti
Umidov Davlatbek Umid o'g'li-Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
talabasi**

Annotatsiya: Axborot kommunikatsiya texnologiyalari, buxgalteriya sohasida o'z o'rniga ega bo'lgan muhim soha hisoblanadi. Ular, ma'lumotlarni almashish, saqlash, va qo'llab-quvvatlash jarayonlarini avtomatlashtirish orqali, buxgalteriya operatsiyalarini osonlashtiradi va boshqaruvini yaxshilaydi.

Kalit so'zlar: Hisob-kitob, dasturlar, moliyaviy, hisob-fakturalar, daromad, xarajatlar, texnologiyalar, kommunikatsiya.

THE ROLE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE FIELD OF ACCOUNTING

**Rajaboyev Sh.Sh- Samisi is an assistant at the "Information
Technologies" department**

**Umidov Davlatbek Umid is a student of Samarkand Institute of
Economics and Service**

Abstract: Information and communication technologies are an important field that has its place in accounting. They simplify and improve accounting operations by automating data sharing, storage, and support processes.

Keywords: Billing, programs, financial, invoices, income, expenses, technologies, communication.

Аннотация: Информационные и коммуникационные технологии являются важной областью, занимающей свое место в бухгалтерском учете. Они упрощают и улучшают бухгалтерские операции за счет автоматизации процессов обмена, хранения и поддержки данных.

Ключевые слова: Биллинг, программы, финансы, счета-фактуры, доходы, расходы, технологии, связь.

Hisob-kitob dasturlari, ma'lumotlar oqimini avtomatlashtirish va to'plamlashning asosiy vositalaridir. Bu dasturlar, xaridorlar bilan o'zaro aloqani osonlashtirish, hisob-kitob jarayonlarini avtomatlashtirish, daromad va xarajatlarni kuzatish, hisobotchilar va boshqa huquqiy strukturaga ma'lumotlar taqsimlash

imkoniyatlarini taqdim etadi. hisob-kitob dasturlari yirik kompaniyalardan kichik bizneslarga qadar har xil turlardagi korxonalar va tadbirkorlar uchun juda muhimdir. Bu dasturlar, moliyaviy hisobotlarni tuzish, hisob-kitob jarayonlarini avtomatlashtirish, pul mablag'larini boshqarish, xaridorlar bilan o'zaro aloqani osonlashtirish va hokazolarni yuzaga chiqarish uchun juda foydali bo'lib keladi. Ular, barcha moliyaviy ma'lumotlarni bir qatorda to'plab, ma'lumotlarni tahlil qilish va xisob-kitob jarayonlarini yaxshilash imkonini beradi. Buning natijasida, korxonalar va tadbirkorlar ma'lumotlarga qiziqishadi va moliyaviy boshqaruvni samaraliroq qilishadi.

Elektron xujjat almashuvi: Elektron hujjatlar, ma'lumotlarni o'zaro almashish va uni saqlashda ko'proq osonliklar ta'minlaydi. Bu xujjatlar, elektron hisob-fakturalar, qabul qilingan tovarlar ro'yxati, elektron qaydnomalar va boshqalar bo'lishi mumkin. Elektron xujjatlar, tadbirkorlar uchun amalga oshirish oson, tez va ishonchli bo'lgan ma'lumot almashish va saqlash usullaridan biridir. Elektron xujjatlar, qo'llanuvchi va sotuvchi o'rtasidagi muomalalar uchun xizmat qiladi va ularning ma'lumot almashish jarayonini osonlashtiradi. Bu elektron xujjatlar o'z ichiga quyidagi turlarni o'z ichiga oladi:

1. **Elektron hisob-fakturalar:** Elektron hisob-fakturalar, sotish va sotib olish jarayonlarida ishlab chiqilgan tovarlar yoki xizmatlar uchun pul mablag'larini hisobga olishning oson usuli bo'ladi. Ular ma'lumot almashishni osonlashtiradi va qo'llanuvchilar bilan sotuvchilar o'rtasidagi tartibni yaxshilaydi.
2. **Qabul qilingan tovarlar ro'yxati:** Elektron xujjatlar tadbirkorlar uchun qabul qilingan tovarlar ro'yxatini o'rganishni osonlashtiradi. Bu, sotib olingan tovarlar va xizmatlar haqida ma'lumotlarni o'z ichiga oladi va ularni to'g'risida hisobotlarni yaratishda yordam beradi.
3. **Elektron qaydnomalar:** Elektron qaydnomalar, korxonalar yoki tadbirkorlarning faoliyatini muhokama qilish va ma'lumotlarni o'z ichiga olgan elektron dasturdir. Ular pul mablag'larini hisobga olish, xarajatlarni yozish va boshqa moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirishga yordam beradi.

Mobil ilovalar va bulut hisob-kitob: Mobil ilovalar va bulut hisob-kitob xizmatlari, buxgalterlarga iste'mol qilishlari uchun yolg'on va qulay xizmatlarni taqdim etadi. Ular, ma'lumotlarga doimiy murojaat, hisobotlar yaratish, hisobotlarni ko'rish va boshqa amallarni bajarish imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek buxgalterlarga iste'mol qilishlari uchun juda qulay va samarali xizmatlarni taqdim etadi. Bu xizmatlar, hisob-kitob operatsiyalarini har doim va

har qachonker, istalgan joyda, istalgan qurilma orqali bajarish imkonini beradi. Quyidagi katta xizmatlarni taqdim etadi:

1. **Ma'lumotlarga doimiy murojaat:** Mobil ilovalar va bulut hisob-kitob xizmatlari, buxgalterlarga kompaniya ma'lumotlariga doimiy murojaat imkonini beradi. Bu, ma'lumotlarni to'plab, saqlab qolish, xarajatlar, daromadlar, debitor va kreditorlar ro'yxati, hisobotlar va boshqalar kabi ma'lumotlarga dastlabki murojaat imkonini beradi.

2. **Hisobotlar yaratish:** Bu xizmatlar, buxgalterlarga hisobotlar yaratish va ularni ijro etish imkonini beradi. Mobil ilovalar va bulut hisob-kitob xizmatlari, har qanday sahifa yoki qurilma orqali hisobotlar yaratish, ularni PDF yoki Excel formatlarida eksport qilish imkonini beradi.

3. **Hisobotlarni ko'rish:** Bu xizmatlar, buxgalterlarga hisobotlarni ko'rish va ularga murojaat imkonini beradi. Ular, mobil ilovalar yoki veb-platformalar orqali foydalanuvchilarga qulaylik, har doim va har qachonker, hisobotlarni ko'rish imkonini beradi.

4. **Mobil qurilma yoki veb-platforma orqali bajarish:** Mobil ilovalar va bulut hisob-kitob xizmatlari, buxgalterlarga ma'lumotlar bilan ishlash imkonini beradi. Bu, ularning hisob-kitob jarayonlarini boshqarish, to'g'ri moliyaviy boshqaruvni amalga oshirish va ma'lumotlarni qabul qilish uchun qulay vosita bo'ladi.

Amaliyotli ma'lumotlar analitikasi: buxgalterlarga ma'lumotlarni tahlil qilish, statistik ma'lumotlarni ko'rsatish va kengaytirilgan ma'lumotlar analizlarini taqdim etish imkoniyatlarini beradi. Bu texnologiyalar, kompaniyalar uchun qarorlar olishda asosiy qo'llanmani taqdim etadi. Ularning asosiy imkoniyatlari quyidagicha:

1. **Ma'lumotlar tahlili:** Bu texnologiyalar, kompaniya ma'lumotlaridan aniq va yorqin tahlillar olish imkonini beradi. Bu tahlillar, daromad va xarajatlar, mijozlar va sotishlar, xaridorlar va boshqa moliyaviy ma'lumotlar to'g'risidagi oqimlarni tushunishga yordam beradi.

2. **Statistik ma'lumotlarni ko'rsatish:** Amaliyotli ma'lumotlar analitikasi, kompaniya ma'lumotlarini statistik ma'lumotlar ko'rinishida ko'rsatish imkonini beradi. Bu statistik ma'lumotlar, daromadning va xarajatlarning yillik, choraklik, soatlik yoki boshqa ko'rinishlarda o'zgarishi, mijozlar tomonidan sotilgan maxsulotlar, xizmatlar va boshqalar kabi ko'rinishlarni o'z ichiga oladi.

3. **Kengaytirilgan ma'lumotlar analizi:** Bu texnologiyalar, kengaytirilgan ma'lumotlar analizi yordamida kompaniya ma'lumotlaridan yorqin tahlillar olish imkonini beradi. Ular, moliyaviy kutiladigan natijalarni olishga yordam beradi, masalan, daromad va xarajatlarning tendensiyalari, mijozlar tomonidan tanlangan maxsulotlar, xizmatlar yoki hududlar, kabi tahlillarni olish.

4. **Prognostik analitika:** Amaliyotli ma'lumotlar analitikasi, kompaniya uchun kutilgan kelajak xulosa va proqnozlar olish imkonini beradi. Bu proqnozlar, daromad va xarajatlarning kelajak tendensiyalari, mijozlar va xizmatlarning talablariga oid ma'lumotlar, xaridorlar va sotishlar kabi muhim faktorlar bo'yicha taqdim etilishi mumkin.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalari buxgalteriya sohasidagi o'rniga doimiy ravishda chet el olimlarining diqqatini jalb etadi. Ularning fikrlari quyidagicha bo'lishi mumkin:

1. Osonlik va samarali boshqaruv: axborot kommunikatsiya texnologiyalarining buxgalteriya sohasida kiritilishi bilan, hisob-kitob jarayonlarini osonlashtirish, ma'lumotlarni tez va samarali ravishda qayta ishlash imkoniyatlarini ta'minlashining muhimligini ta'kidlaydilar. Bu texnologiyalar, kompaniyalar uchun to'g'ri va aktual ma'lumotlarga tez murojaat imkonini beradi, shuningdek, moliyaviy boshqaruvni yaxshilaydi.

2. Ma'lumotlarning xavfsizligi: axborot kommunikatsiya texnologiyalarining buxgalteriya sohasidagi o'rni haqida o'ylashda ma'lumotlarning xavfsizligi va maxfiyligi mavzusiga katta e'tibor beradilar. Ularning fikrlariga ko'ra, bu texnologiyalar kompaniya ma'lumotlarini himoyalash, xavfsizlik sohasida yangiliklar bilan harakat qilish, shifrlangan murojaat va axborot o'tkazmalarini ta'minlash imkoniyatlarini taqdim etishi lozim.

3. Ko'pfunksiyali xizmatlar: axborot kommunikatsiya texnologiyalarining buxgalteriya sohasidagi o'rniga taalluqli xizmatlar to'g'risida fikrlarini ifodalaydilar. Ularning fikrlariga ko'ra, bu texnologiyalar ko'pfunksiyali bo'lishi lozim va buxgalterlarga ma'lumotlarni avtomatik tarzda to'plab qo'llash, ma'lumotlarni tahlil qilish, hisobotlar yaratish va ma'lumotlarni ko'rsatish kabi keng imkoniyatlar taqdim etishi kerak.

4. Tarmoqaro integratsiya: axborot kommunikatsiya texnologiyalarining buxgalteriya sohasidagi o'rni haqida, tarmoqaro integratsiya va aloqa o'zgaruvchanligining muhimligini ko'rsatishadi. Ularning fikrlariga ko'ra, bu texnologiyalar kompaniya ichidagi barcha tizimlar bilan integratsiyalash va

ma'lumotlar almashishni osonlashtirish lozim. Bu, barcha departamentlar o'rtasidagi ma'lumot almashish va o'zgartirishni yaxshilaydi va ish samaradorligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shodiyevich R. S., Sardor A. MICROSOFT POWER POINT IN THE FIELD OF TOURISM PLACE //EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY. – 2023. – T. 3. – №. 12. – С. 202-210.
2. Rajaboyev S. XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH TENDENSIYASI //Евразийский журнал предпринимательства и педагогики. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 64-69.
3. Tursinxanov Nurlan Mustafaevich, & Rajaboev Shakhboz. (2022). SYSTEM FOR ANALYZING AND PROCESSING DATA ON UNIVERSITY STAFF BASED ON A FUZZY CONTROLLER WITH A FIXED KNOWLEDGE BASE. Open Access Repository, 8(03), 16–21. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/9X7YF>
4. Rajaboyev, S. (2023). Ta'limni axborotlashtirish sharoitida web-dizayn kursini flipgrid dasturining imkoniyatlaridan foydalanish.
5. Shodiyevich, Rajaboev Shahboz, Rajaboyev Shohzod Shodiyevich, and Usmonov Sunnatillo Berdiquil o'g'li. "ACCOUNTING ISSUES IN THE DIGITAL ECONOMY." CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES 4.6 (2023): 80-84.
6. Shodiyevich R. S., Shodiyevich R. S., Berdiquil o'g'li U. S. ACCOUNTING ISSUES IN THE DIGITAL ECONOMY //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES. – 2023. – Т. 4. – №. 6. – С. 80-84.
7. Ulugbekovich K. D. et al. Trends of Fast Development of the Service Sector in Uzbekistan //Gospodarka i Innowacje. – 2023. – Т. 35. – С. 554-563.